

Avalent>Otsige õigusvaldkonna spetsialisti>Lela ekspert

Lela ekspert

Luksemburg

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Kohtuekspertide registrit peab justiitsministeerium. Registrikirja on ekspertid jaotatud 12 valdkonda. Register on kõigile spetsialistidele ja avalikkusele kättesaadav [siin](#). Kuigi register loodi kriminaal- ja haldusajades jaoks, kasutatakse seda ka tsiviil- ja kaubandusajades. Kohtutel ei ole kohustust määrata registrisse kantud eksperte, kuid tavaliselt nad teevad seda.

Spetsialistid esitavad nimekirja kandmise taotluse justiitsministeeriumile. Justiitsministeeriumile saadetakse täielik toimik (sealhulgas kõnealuse valdkonna diplom, töendid töökogemuse kohta, elulookirjeldus ja karistusregistri väljavõte) ning ministeerium alustab seejärel kontrollimenetlust, s.t eksperti usaldusvääruse kontrollimist. Ministeerium teeb eksperti registreerimise kohta otsuse, kui on kontrollitud kandidaadi kvalifikatsiooni (sh valdkonna kraadi ja täiendusõpet) ja töökogemust. Registrisse lubamise korral peavad eksperdid vande andma.

Kui justiitsministeerium on eksperti määranud ja ta on kohtu ees vande andnud, avaldatakse registri sisu Luksemburgi ametlikus väljaandes. Kui eksperdid on nimekirja kantud, ei ole neil mingeid erilisi kohustusi. Nad ei pea ministeeriumile tegevusaruannet saatma. Neil ei ole kohustust läbida täiendusõpet.

Registrit ajakohastatakse kindla aja tagant.

Ekspertid võidakse nimekirjast kustutada, kui nad ei täida oma kohustusi või kutse-eeskirja, või siis muudel tõsistel põhjustel. Sellised põhjused tekivad, kui ekspert ei vasta enam nõutavale kvalifikatsioonile, on olnud oma kohustuse täitmisel hooletu või tal ei ole enam nõutavat usaldusväärust, nt kui ta on tunnistatud süüdi kriteos. Ekspert kustutatakse nimekirjast ministri otsusega pärast peaprokuröri nõu küsimist ja asjaomase eksperti ärakuulamist. Registrikirja kustutamine toimub ministri määrusega tühistamise vormis. Registrikirja kustutamise võib vaidlustada halduskohtus. Ekspertidel ole tegevusjuhendit ega eetikakoodeksit. Küll aga tuleb järgida kutse-eeskirja juhendit või muid kutsealaseid käitumisjuhendeid, mis kehtivad eksperti konkreetse kutseala suhtes.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Selleks et lasta ennast ekspertiks nimetada, peavad isikud omandama oma erialal teatava haridustaseme. Justiitsministeeriumi peetavasse ekspertide registrisse kandmiseks on sellised akadeemilised kraadid hädavajalikud. Ekspertina töötamiseks ega oma oskuste korrapäraseks täiendamiseks ei pea eksperdid olema kutseorganisatsiooni liikmed (juriidilise täiendõppe süsteem puudub, kuid eksperdid võivad käia koolitusel vabatahtlikult).

III. Ekspertide tasustamine

Ekspertide tasud on kehtestatud määrusega. Erijuhtudel, eelkõige siis, kui eksperti ülesanne on iseäranis keeruline, võib kohus otsustada seaduses sätestatud tariifi mitte kohaldada. Praktikas taotlevad eksperdid tavaliselt, et menetluspoolad lepiksid kokku seaduses sätestatud tariifist suurema summa maksimises. Tsiviilajades on ühel poolel kohustus teha ekspertidele ettemakse, kui kohus on eksperti määranud. Ekspertid võivad saada ettemaksena tasusid, mis ületavad seaduses sätestatud tariifi. Menetluse lõpus otsustab kohus sisulises kohtuotsuses, kes peab kandma lõplikud kulud. Kulud võib poolte vahel ära jagada. Poolad võivad saada tasuta õigusabi ekspertidele töötasu maksmiseks ettenähtud määras.

Kriminaalajades teeb kulude ettemakse alati riik. Kostja peab ekspertitasu maksuma ainult juhul, kui kostjale mõistetakse karistus. Prokuröri taotletud ekspertidele võib tasu maksta ka riik.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertide vastutuse kohta erieeskirju ei ole. Seega reguleerivad ekspertide tegevust üldised delikti- või lepingueeskirjad. Sellistes eeskirjades ei ole kehtestatud vastutuse ülempiiri. Puudub kohustus katta eksperti võimalik vastutus kutsealase vastutuskindlustuse kaudu.

V. Lisateave ekspertiisimenetluse kohta

Ekspertide ametisse määramist reguleerib 7. juuli 1971. aasta eriseadus „Loi du 7 juillet 1971 portant en matière répressive et administrative, institution d'experts, de traducteurs et d'interprètes assermentés et complétant les dispositions légales relatives à l'assermentation des experts, traducteurs et interprètes“. See seadus käsitleb ainult kriminaal- ja haldusajades. Tsiviilajades kohta eriseadust ei ole. Asjakohased on kriminaal- või tsiviilmenetluse seadustiku teatavad sätted, samuti 21. juuni 1999. aasta haldusmenetluse üldseadus „loi du 21 juin 1999 portant règlement de procédure devant les juridictions administratives“.

Tsiviil-, haldus- ja kriminaalajades ei ole eksperti määramise menetluses põhimõttelisi erinevusi. Kriminaalajades on kostjal aga ulatuslikumad õigused kui muudes kohtuasjades. Enamik kohtueksperte määratakse eelmenetluses enne kohtuprotsessi. Vähemalt pool eksperti määramise taotlustest algatatakse eelmenetluses. Ekspertide määramine põhimenetluse ajal ei ole kuigi levinud.

1. Ekspertide nimetamine

Luksemburgis määravad kohtueksperte kas kohtud või värbavad neid menetluspoolad. Kohtuekspertide staatusega eksperte võivad määrata ainult kohtunikud kas menetluspoolte taotlusel või omal algatusel. Kriminaalajades määrab eeluurimiskohtunik (*juge d'instruction*) eksperti sageli kas kostja või prokuröri taotlusel. Eeluurimiskohtunik võib eksperti määrata ka omal algatusel. Kuna eeluurimiskohtuniku otsus on eelotsus, võistleva menetluse põhimõtet ei kohaldata.

Kriminaalõiguses on olemas erieeskirjad kostja käsutuses olevate kaas- ja vastuekspertide kohta.

Eriti pakilise vajaduse korral võib tsiviil-, äri- ja haldusajades eksperti määrata ka enne kohtuprotsessi.

a) Eksperti määrab kohus

Põhimenetluse ajal määrab kohtueksperti kohus, kui ta vajab nõu menetluse käigus esile kerkivates tehnilistes küsimustes. Kohtud võivad seda teha menetluspoolte taotlusel või omal algatusel. Ekspertid peavad teatama mis tahes huvide konfliktist, mis neil poole suhtes on.

Eksperti määramine enne kohtumenetlust on võimalik juhul, kui küsimus on kiireloomuline või kui eksperti on vaja eelseisva sisulise menetluse jaoks.

Eksperti määramine selles esialgses etapis on menetluse ainus eesmärk ning selleks on vaja, et poolad esitaksid konkreetse taotluse. Üldiselt ei saa seda menetlust alustada, ilma et kostjal oleks võimalus lasta end kohtunikul ära kuulata. Ülimalt kiireloomuliste juhtumite korral võidakse kohtuekspertid määrata kohe, kuid sellisel juhul peab kostjal olema hilisema ärakuulamise võimalus.

Kohtueksperti määramise taotlemisel või kohtu esitatud soovitatud eksperti kohta märkuste esitamisel võivad poolad pakkuda välja nimesid ja leppida kokku kindla eksperti. Kui kohus otsustab määrata kohtueksperti omal algatusel, peaks ta sellest pooli enne otsuse tegemist teavitama ja nende arvamust küsima. Kohtutel ei ole kohustust määrata ametisse registrisse kantud eksperte, ent üldiselt toimivad nad selle tava järgi.

b) Eksperti nimetavad poolad

Kuigi menetluspoolel kohtueksperte ei määra, võib kohus nad eksperdi määramisse kaasata. Nad võivad kokku leppida eksperdi ülesandes, kulude kandmises ja isegi konkreetses eksperdis. Seejärel saadavad nad valitud eksperdile ühiselt kirja tema nimetamise kohta. Kui mõlemad pooled on nõus, võib kohus lubada selle eksperdi ametisse määrata. Seda juhtub väga sageli eelmenetlustes.

2. (Tsiivil-)menetlus

Pärast ametisse määramist kutsub kohtuekspert menetluspoolel juhtumit arutama. Tavaliselt suhtlevad eksperdid pooltega juristide kaudu ja teavitavad sündmuste käigust ka kohut. Selle korralduse kohta erieeskirju ei ole, välja arvatud nõue järgida alati võistleva menetluse põhimõtet: igal menetluspoolel on õigus väljendada igal ajal oma seisukohta juhtumi kõigi aspektide kohta.

Sellel põhimõttel on kaks erandit. Need puudutavad puhtfaktiiliste aspektide ekspertiisi ja eraelu riivavaid uurimistoiminguid (s.t tervisekontrolli). Sellistel juhtudel peab ekspert tutvustama uurimise tulemusi teistele pooltele enne oma aruande lõplikku vormistamist.

Eksperti uurimistegevuse kulgu jälgib pädev kohus. Kui selle kohta on esitatud kaebus, võib kohus nõustuda, et ekspert ei ole piisavalt kvalifitseeritud, ja määrata teise eksperdi. Kuna enamikul juhtudel nimetatakse ametisse ainult üks ekspert, ei ole ühtegi menetlust, mille kohaselt ekspert kohtuks enne kohtuprotsessi teiste ekspertidega, et küsimusi täpsustada.

a) Ekspertiaruanne

Ekspert edastab oma aruande kirjalikult. Kindlat struktuuri, mida ekspert peab oma aruandes järgima, ei ole. Ekspertil on kohustus täita oma ülesannet lojalselt ja võistleva kohtumenetluse põhimõtte kohaselt. Ta peab käsitlema kõiki oma ülesandes hõlmatud faktiilisi küsimusi, kuid tal ei ole lubatud vastata juriidilistele küsimustele. Eksperti volitused määrab kindlaks kohus, välja arvatud neis menetlustes, kus eksperdi on nimetanud pooled ilma kohtuniku sekkumiseta ja kus ta tegeleb poolte probleemidega.

Esialgne aruanne ei ole kohustuslik, kuid selle võib koostada, kui konkreetse juhtumi asjaolud seda nõuavad. See kehtib eelkõige juhul, kui ülesande täitmise käigus tekivad uued küsimused või kui pooled ei tee eksperdiga koostööd.

Harvadel juhtudel tuleb eksperdil esitada lisaaruanne. Seda võib vaja olla siis, kui ekspert ei ole vastanud kõigile oma ülesandega hõlmatud küsimustele või kui hiljem tekivad lisaküsimused. Kohus annab välja uue määruse, milles täpsustatakse lisateabe vajadust ja nimetatakse vastuseid vajavad küsimused.

Pooled võivad kohtunikult taotleda lisaselgitusi. Praktikas on siiski tõenäolisem, et määratakse teine ekspert, olenevalt sellest, kas pooled on esimese aruandega rahul.

Ekspertiaruanded võib vaidlustada nii menetluspoolte ütluste kui ka teise ekspertiisi abil. Ekspertiaruannetes esitatud arvamus ei ole kohtute jaoks siduv.

Kohtupraktika kohaselt võib kohus ekspertiarvamusest kõrvale kalduda, kui selleks on mõjuvad põhjused, s.t kui üks või mõlemad pooled tõestavad, et ekspert eksib. Vastuolulistel aruannetel on samasugune tõendusjõud, olenemata sellest, kas eksperdi määras kohus või pooled. Ühe poole algatatud aruandeid või vastuolulisi aruandeid, samuti aruandeid, mis on koostatud, ilma et ekspert oleks järginud võistleva kohtumenetluse põhimõtet, võidakse kohtus esitada ja neid võidakse kohtuprotsessil arutada, kuid neil ei ole sama tõendusjõudu kui aruannetel, mis on koostatud kõnealust põhimõtet järgides.

c) Kohtuistung

Ekspertid ei pea eelistungil osalema. Nad peaksid osalema kohtuistungil, et vastata pärast aruande esitamist kohtu küsimustele. Eksperte kohtus ei risküsitleta.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud

[Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 16/10/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.